

مهارت تصمیم گیری چیست؟

راهنمای جامع و حرفه‌ای مهارت تصمیم گیری

مهارت تصمیم گیری چیست؟

نویسنده: مهران منصوری فر

چند سال قبل، در یکی از پروژه‌های عظیم ساختمانی در کشورمان، سرکارگر خبره‌یی فعالیت می‌کرد و مهارت فوق‌العاده‌یی در مدیریت کارها و کارگران داشت. مدیر پروژه با وجود چنین سرکارگری، خاطرش از همه چیز آسوده بود و هفته‌یی دو روز به پروژه سر می‌زد.

روزی سرکارگر نزد مدیر پروژه آمد و گفت: «جناب رئیس، من دو سال است که حقوقم تغییری نکرده! از شما می‌خواهم که حقوقم را دوبرابر کنید.» مدیر پروژه با کمی ناراحتی، درخواستش را به بهانه کمبود بودجه رد کرد. سرکارگر که می‌دانست این بهانه، پایه و اساسی ندارد، بر درخواست خود اصرار کرد. مدیر صدایش را کمی بالا برد و گفت: «نمی‌توانی کار کنی، مشکلی نیست. جای بهتری سراغ داری برو!» سرکارگر ناراحت شد و درخواست تسویه حساب کرد. مدیر به او پیشنهاد داد که حقوقش را ۵۰ درصد افزایش دهد؛ ولی بی‌فایده بود.

سرکارگر احساس کرد که مورد بی‌مهری و بی‌وفایی قرار گرفته است و در نهایت هم استعفا داد. از آن به بعد مدیر مجبور بود هر روز، ۱۰ ساعت کار کند تا کارهای پروژه را پیش ببرد. آنجا بود که اهمیت مهارت تصمیم‌گیری برای مدیر روشن شد. او فهمید که هر تصمیمی، پیامدی دارد و پیامد برخی تصمیم‌ها، بسیار سنگین و ناگوار است.

در این مقاله قصد داریم به مهارت تصمیم‌گیری بپردازیم، دلایل اهمیت این مهارت را توضیح دهیم و چند راهکار مهم برای تقویت مهارت مورد بحث ارائه دهیم. در صورتی که شما هم دوست دارید این مهارت را بیاموزید و تصمیمات بهتر و خردمندانه‌تری در زندگی بگیرید، تا پایان این مقاله با ما همراه شوید.

تصمیم‌گیری چیست؟ تعریفی جامع برای مهارت تصمیم‌گیری

مهارت تصمیم‌گیری، توانایی انتخاب یک اقدام یا راهکار مشخص از بین دو یا چند گزینه محتمل است. در واقع افراد از بین چند گزینه‌یی که پیش رویشان است، یک گزینه را برمی‌گزینند تا بتوانند با استفاده از این گزینه، مشکل یا مسئله مشخصی را حل کنند و به هدفی که مد نظر دارند برسند.

مهارت تصمیم‌گیری در سطوح مختلف زندگی شخصی، اجتماعی و شغلی به کمک ما می‌آید؛ چون ما همواره در زندگی خود، اهداف معینی داریم و برای رسیدن به این اهداف، با موانع و تردیدهایی روبرو می‌شویم؛ از این رو چاره‌ای نداریم که از بین راهکارها، یک راهکار را انتخاب کنیم و با آن راهکار، در مسیر رشد و پیشرفت قدم برداریم.

مهارت تصمیم‌گیری در سطوح مختلف زندگی شخصی، اجتماعی و شغلی به کمک ما می‌آید

مدیران و رهبران کسب و کار و جامعه، از جمله افرادی هستند که بیش از دیگران باید تصمیم بگیرند و دست به انتخاب بزنند. مدیر یک کسب و کار، هر روز با مسائل و مشکلاتی روبرو می‌شود و برای این مسائل، باید راهکار درست و خردمندانه‌ای انتخاب کند. در چنین مواقعی است که مهارت تصمیم‌گیری به کمک او می‌آید و از بند تردیدها و دودلی‌ها نجاتش می‌دهد.

پژوهشگران آکادمیک، تاکنون پژوهش‌های فراوانی در زمینه تصمیم‌گیری انجام داده‌اند. آن‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که مهارت تصمیم‌گیری به افراد و مدیران کمک می‌کند که اطلاعات مربوط به تصمیم مورد نظر را گردآوری، این اطلاعات را سازمان‌دهی و گزینه‌های مختلف و احتمالی را تعریف کنند.

در گام آخر، افراد می‌کوشند مزایا و معایب هر تصمیم را ارزیابی کنند و در نهایت بهترین و خردمندانه‌ترین تصمیم را اتخاذ نمایند. این فرآیند، احتمال اتخاذ بهترین و رضایت‌بخش‌ترین تصمیم را به میزان چشمگیری افزایش می‌دهد.

برای رسیدن به مهارت تصمیم‌گیری باید چه مهارت‌هایی را در خود تقویت کنیم؟

برای رسیدن به مهارت تصمیم‌گیری، باید بکوشیم چهار دسته از مهارت‌ها را در خودمان تقویت کنیم. مهارت‌های تحلیلی، مهارت‌های مرتبط با خلاقیت و نوآوری، مهارت‌های همکاری و کار تیمی و مهارت‌های رهبری، جزو مهارت‌هایی هستند که در هنگام اتخاذ تصمیم به کمک ما می‌آیند و باید آن‌ها را در وجود خود پرورش دهیم. در ادامه به توضیح هر کدام از این مهارت‌ها خواهیم پرداخت:

۱. مهارت‌های تحلیلی؛ مهارت‌های ضروری برای گردآوری و تحلیل اطلاعات لازم

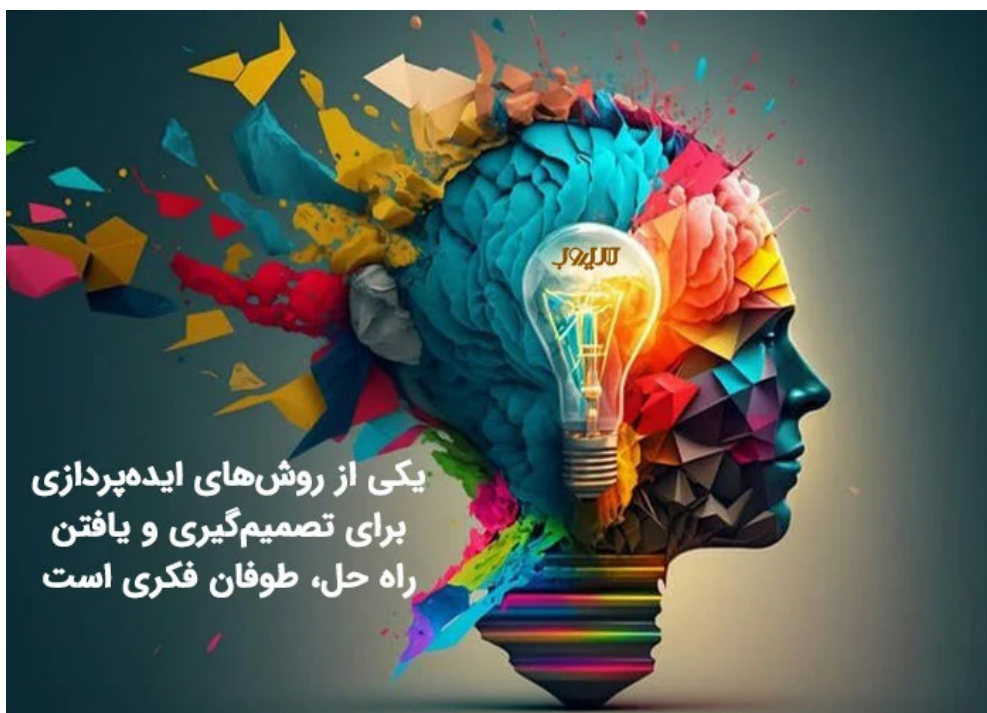
اولین و مهم‌ترین مهارت برای تصمیم‌گیری درست و خردمندانه، مهارت تحلیلی است. منظور از مهارت‌های تحلیلی، توانایی گردآوری اطلاعات لازم و سپس تحلیل این اطلاعات است.

شخصی که ذهن تحلیلی دارد، در هنگام گرفتن تصمیم، ابتدا آمار و ارقام را مطالعه می‌کند و در نهایت از طریق تفسیر این اطلاعات، می‌کوشد الگوی مشخصی برای پیش‌بینی آینده و اتخاذ تصمیم بیابد. افرادی که به صورت حرفه‌ای در زمینه معامله‌گری فارکس فعالیت می‌کنند، پس از مدتی ذهن‌شان تحلیلی می‌شود و با کمک این ذهن تحلیلی، می‌توانند تصمیمات بهتر و مستندتری بگیرند.

۲. مهارت‌های تفکر خلاق؛ ایده‌پردازی برای رسیدن به راهکارهای مختلف

خلاقیت، یکی دیگر از مهارت‌هایی است که برای تصمیم‌گیری درست به کارمان می‌آید و خیلی از مواقع، از دام شک و تردید نجاتمان می‌دهد. خلاقیت باعث می‌شود که از روش‌های ایده‌پردازی برای یافتن گزینه‌ها و تصمیم‌های مختلف استفاده کنیم. یکی از روش‌های ایده‌پردازی برای تصمیم‌گیری و یافتن راه حل، طوفان فکری است.

در طوفان فکری، چند نفر دور هم می‌نشینند و ایده‌های خود را برای حل مسئله و گرفتن تصمیم مورد نظر مطرح می‌کنند. سپس ایده‌های موجود را بررسی و آنالیز می‌کنند، ایده‌هایی که امکان ترکیبشان هست، با هم ترکیب می‌کنند و در نهایت از بین ایده‌های موجود، یک ایده را برمی‌گزینند.

۳. مهارت کار تیمی؛ غالباً دو یا چند فکر، بهتر از یک فکر است

مهارت همکاری و کار تیمی، یکی از ارزشمندترین مهارت‌ها در هنگام تصمیم‌گیری است. اگر چند نفر دور هم بنشینند و بر اساس همدلی و با تمرکز بر یافتن راه حل، نظرهای و ایده‌های خود را مطرح کنند، قطعاً راهکارهای متنوعی مطرح می‌شود و تعداد این راهکارها بیشتر از زمانی است که یک نفر به تنهایی بنشیند و برای یافتن راه حل و تصمیم‌گیری، تلاش کند.

مهارت همکاری و کار تیمی، یکی از ارزشمندترین مهارت‌ها در هنگام تصمیم‌گیری است

۴. مهارت رهبری؛ لازمه گرفتن تصمیم نهایی و انتخاب از بین گزینه‌های موجود

مهارت دیگری که در هنگام تصمیم‌گیری، خیلی مفید و کارآمد است، «مهارت رهبری» نام دارد. کونوسوکه میتسوشیتا، بنیان‌گذار مجموعه پاناسونیک، در مورد اهمیت تصمیم‌گیری برای سازمان و مهارت رهبری می‌گوید:

«اجازه بدهید که همه افراد، انتقادهای، نظرها و پیشنهادهای خود را مطرح کنند. در هنگام اتخاذ تصمیم‌های مهم برای سازمان، به هیچ‌عنوان به خودتان تکیه نکنید و حتماً روی نظرات دیگران هم حساب کنید. البته مدیران هنگام استفاده از خرد جمعی باید یادشان باشد که به هیچ‌عنوان مجبور به اطاعت از صحبت‌های دیگران نیستند و تصمیم نهایی را مدیر می‌گیرد.»

در واقع آقای میتسوشیتا بر این باور است که مهارت رهبری برای گرفتن تصمیم نهایی، بسیار مهم و ضروری است. برخی از سازمان‌های کوچک و بزرگ به خاطر اختلافاتی که بین افراد در هنگام تصمیم‌گیری رخ می‌دهد، لطمه‌های فراوان می‌بینند.

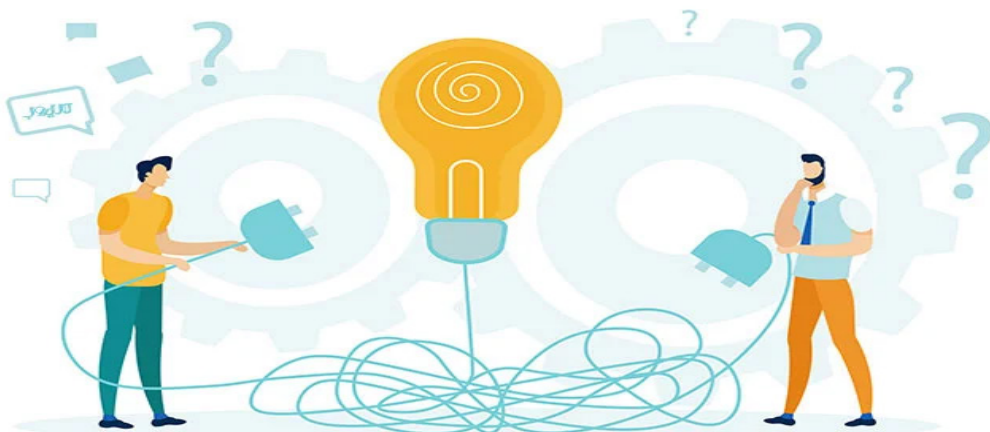
چرا مهارت تصمیم‌گیری مهم است؟ بررسی مزایای مهارت تصمیم‌گیری

در این بخش از مقاله تصمیم‌داریم در مورد مزایا و دلایل اهمیت مهارت تصمیم‌گیری صحبت کنیم. پس از مطالعه این مزایا متوجه خواهید شد که مهارت مورد بحث تا چه اندازه روی بهبود زندگی و کسب و کار انسان تأثیر دارد.

۱. حل هوشمندانه مسائل و مشکلات؛ یکی از مهم‌ترین مزایای مهارت تصمیم‌گیری

یکی از مهم‌ترین مزایای یادگیری مهارت تصمیم‌گیری این است که به افراد، این اجازه و اختیار را می‌دهد که مسائل و مشکلات خود را با نگرشی درست و خردمندانه حل کنند. گاهی مواقع وقتی به یک مشکل می‌خوریم، راهکارهای مختلفی پیش رویمان قرار می‌گیرد؛ ولی واقعاً نمی‌دانیم که کدام راهکار را انتخاب کنیم. مهارت تصمیم‌گیری به ما کمک می‌کند که با ارزیابی گزینه‌ها و راهکارهای مختلف، بهترین گزینه را برگزینیم.

مهارت تصمیم‌گیری به ما کمک می‌کند که با ارزیابی گزینه‌ها و راهکارهای مختلف، بهترین گزینه را برگزینیم

۲. استفاده درست از منابع و دستیابی به اهداف

اگر مدیران از مهارت اتخاذ تصمیم برخوردار باشند، می‌توانند از منابع سازمان یا کسب و کار به گونه‌ای استفاده کنند که سریع‌تر و راحت‌تر به هدف و خواسته‌ای که مد نظر دارند، برسند.

در یک سازمان، دو مدیر در عرض یک سال مشغول به کار شدند و شرایط برای این دو مدیر یکسان بود. مدیر اول، دانش و تخصص مدیریت منابع را نداشت و به همین دلیل در عرض چهار ماه، بودجه‌اش را تمام کرد و تنها ۲۰ درصد از کارها را پیش برده بود. مدیر دوم که مشغول به کار شد، با یک سری استراتژی‌ها و تغییرهای کوچک، توانست با بودجه‌ای یکسان، پروژه را به اتمام برساند. وقتی پژوهشگران، دلیل ماجرا را بررسی کردند، تازه متوجه شدند که تصمیم‌گیری‌های کوچک اما خردمندانه، باعث شده است که چنین تفاوتی رقم بخورد.

۳. افزایش انگیزه و توان روانی و ذهنی کارکنان برای فعالیت

منابع انسانی، یکی از بخش‌های بنیادین در کسب و کار است و به قدری اهمیت دارد که برخی از سازمان‌ها به آن، «سرمایه انسانی» می‌گویند. وجود یک مدیر دانا، توانا و خردمند، باعث می‌شود که منابع انسانی، با ایمان بیشتری کار کنند؛ چون می‌دانند که کار و فعالیت‌شان دارد سازمان را به سمت جلو می‌برد. اگر مدیر، مهارت تصمیم‌گیری داشته باشد و بتواند تصمیم‌های درست بگیرد، کارکنان سازمان با تمام وجود به کار و تلاش می‌پردازند.

در واقع وجود مهارت تصمیم‌گیری در مدیر، انگیزه و توان روانی و ذهنی کارکنان برای فعالیت را افزایش می‌دهد. در گذشته، کشتی‌هایی که ناخدای توانا و باتجربه داشتند، خیلی سریع‌تر و بهتر به مقصد می‌رسیدند؛ چون کسانی که پارو می‌زدند، ایمان داشتند که ناخدا، کشتی را در مسیر نادرست هدایت نمی‌کند و آن‌ها با پارو زدن درست، به ناخدا کمک می‌کنند که سریع‌تر کشتی را به مقصد برساند.

۴. همکاری اثربخش در سازمان و افزایش بهره‌وری کسب و کار

وقتی مسئول یک سازمان یا حتی خانواده (پدر یا مادر)، مهارت تصمیم گیری را به خوبی یاد گرفته و در خود تقویت کرده باشد، اعضای سازمان یا خانواده، به بهترین شکل با هم رابطه برقرار می‌کنند و حاصل این ارتباط، یک همکاری درست و اثربخش خواهد بود. وقتی هر یک از اعضا وظایف خود را به خوبی انجام دهد، بهره‌وری کل سازمان افزایش می‌یابد و شاهد وقوع یک سینرژی یا هم‌افزایی در سازمان خواهیم بود.

اگر در سازمان، سینرژی به وجود بیاید، دیگر حاصل جمع ۱ با ۱، ۲ نمی‌شود؛ بلکه به ۳ یا حتی ۴ هم می‌رسد. در واقع هم‌افزایی باعث می‌شود که افراد در سازمان دست به دست هم دهند و تحولی عمیق و فوق‌العاده به وجود بیاورند.

راهکارهای تقویت مهارت تصمیم‌گیری؛ چگونه تصمیم‌های بهتری بگیریم؟

خوشبختانه امکان تقویت مهارت تصمیم‌گیری وجود دارد. در صورتی که احساس می‌کنیم که تاکنون تصمیم‌های نادرستی گرفته‌اید، این فرصت را دارید که از طریق یک سری راهکارها، این مهارت را در وجود خود پرورش دهید. همچنین اگر می‌خواهید به یک مدیر، مسئول، پدر یا مادر توانا و دانا تبدیل شوید، پیشنهاد می‌شود که راهکارهای این بخش را با دقت بخوانید و عملی کنید.

۱. قبل از تصمیم‌گیری، هر گزینه را سبک‌سنگین کنید و معایب و مزایا را بسنجید

یکی از راهکارهای افزایش و تقویت مهارت تصمیم‌گیری این است که کلیه گزینه‌های پیش روی خود را روی کاغذ بنویسید و مزایا و معایب هر کدام از راهکارها را روی کاغذ بیاورید. در نهایت مزایا و معایب هر کدام از انتخاب‌ها را مقایسه و سبک‌سنگین کنید تا بتوانید گزینه‌ای با بیشترین مزایا و کمترین معایب را برگزینید.

۲. از مشاوران و افراد باتجربه و توانمند کمک بگیرید

در هنگام تصمیم‌گیری و اتخاذ تصمیم‌های مهم و غیرمهم، حتماً با مشاوران و افراد باتجربه مشورت کنید. شاید این افراد در زمینه فعالیت شما تجربه نداشته باشند؛

ولی می‌توانند به خوبی از بیرون به ماجرا نگاه کنند و درک عمیقی از موقعیت به دست آورند. به همین دلیل ایده‌ها و نظرهایی که چنین افرادی به شما می‌دهند، تأمل‌برانگیز است و می‌توان روی چنین نظرهایی حساب کرد. منتورها افرادی هستند که پیش از این در حوزه فعالیت شما کار کرده‌اند و از چم و خم بازار و دغدغه‌های شما آگاهی دارند. در هنگام اتخاذ تصمیم‌های شغلی می‌توانید به این افراد مراجعه کنید و از آن‌ها نظرخواهی کنید. نظرها و تجربیات این افراد، می‌تواند نگرش شما را بهبود ببخشد و باعث شود که با نگاه دقیق‌تر و روشن‌تری به ماجرا نگاه کنید.

۳. پس از گردآوری اطلاعات لازم در مورد هر گزینه، گزینه‌ها را محدود کنید

گاهی مواقع در هنگام تصمیم‌گیری، ۱۰ گزینه و تصمیم مختلف پیش روی ما قرار می‌گیرد.

وقتی مزایا و معایب هر روش را بررسی می‌کنیم، متوجه می‌شویم که مزایا و معایب اکثر گزینه‌ها تقریباً یکسان است. در این مواقع بهتر است که مزایای مورد نظر خود را اولویت‌بندی کنید و دوباره سراغ گزینه‌ها بیایید. اکنون بکوشید آن انتخاب‌هایی که مزیت مورد نظر را ندارند، حذف کنید.

اکنون معایبی که مد نظر دارید را اولویت‌بندی کنید و دوباره سراغ گزینه‌های موجود بیایید. آن دسته از گزینه‌هایی که معایب مورد نظر را دارند هم حذف کنید. در واقع با این کارها می‌توانید گزینه‌های روی میز را تا حد امکان محدود کنید تا کار تصمیم‌گیری، آسان‌تر و هوشمندانه‌تر شود. به طور کلی محدود کردن گزینه‌ها باعث می‌شود که دشواری انتخاب کردن، کمتر شود و حتی از بین برود.

۴. از روش ۷ مرحله‌ای تصمیم‌گیری کمک بگیرید

یکی از روش‌هایی که برای تصمیم‌گیری مطرح می‌شود و می‌تواند مهارت تصمیم‌گیری را در افراد تقویت کند، روشی ۷ مرحله‌ای است که در ادامه مراحل آن را یکی پس از دیگری بررسی خواهیم کرد:

- مسئله را شناسایی کنید و تعیین کنید که با چه مشکلی روبرو هستید.
- اکنون دنبال گردآوری اطلاعات باشید و تا جایی که می‌توانید دانش و درک خود را نسبت به این مشکل افزایش دهید.
- اکنون با ایده‌پردازی یا هر روشی که می‌شناسید، راهکارهای احتمالی

برای حل و فصل این مشکل را شناسایی کنید. هر چه راهکارهای بیشتری پیش روی خود قرار دهید، می‌توانید امیدوار باشید که راهکار بهتری را در انتخاب تصمیم‌گیری برمی‌گزینید.

- اکنون با ارزیابی روش‌ها و مقایسه آن‌ها با هم از نظر مزایا و معایب، بهترین روش را انتخاب کنید.
- دست به اقدام بزنید و تصمیمی که گرفتید را اجرایی کنید. سعی کنید مدتی به اجرای تصمیم خود بپردازید و مزایا و معایب تصمیم خود را درک کنید.
- اگر احساس می‌کنید که معایب این روش بیشتر از مزایای آن است، بهتر است به مرحله تصمیم‌گیری برگردید و راهکار دیگری را انتخاب کنید.

۵. محدودیت زمانی برای تصمیم‌گیری خود تعیین کنید

اگر انسانی هستید که در هنگام تصمیم‌گیری، دچار دودلی و تردید می‌شوید و زمان تصمیم‌گیری‌تان از حد می‌گذرد، باید در روش تصمیم‌گیری خود بازنگری کنید و محدودیت زمانی برای خودتان در نظر بگیرید. به عنوان مثال به خودتان بگویید که تا دو روز آینده باید هر تصمیمی که می‌خواهم را بگیرم. تعیین محدودیت زمانی، ذهنتان را مجبور می‌کند که هر فعالیت و برآوردی که لازم است را انجام دهد و نتیجه‌گیری کند.

۶. به ندای درونی خود توجه کنید

یکی از مشاورانی که می‌تواند در هنگام تصمیم‌گیری به کمکتان بیاید، ندای درونی شماست. اگر ارزیابی‌های عقلی کافی را انجام داده‌اید و باز هم تردید دارید که کدام گزینه را انتخاب کنید، می‌توانید به شهود و ندای درونی خود گوش کنید و طبق خواسته درونی خود دست به انتخاب بزنید.

شما برای تقویت مهارت تصمیم گیری خود از چه راهکارهایی استفاده می‌کنید؟

در این مقاله تلاش کردیم با مفهوم تصمیم‌گیری و اهمیت آن آشنا شویم و چند راهکار کارآمد و مؤثر برای تقویت مهارت تصمیم‌گیری بیان کنیم. امیدواریم که نکات و مطالب این مقاله در هنگام اتخاذ تصمیم‌های مختلف به کمکتان بیایند و برایتان مفید واقع شوند.

مهارت تصمیم‌گیری یکی از مهارت‌های نرم محسوب می‌شود. مهارت‌های نرم به آن دسته از مهارت‌های فردی و بین‌فردی گفته می‌شود که بر شیوه کار کردن و ارتباط ما با دیگران اثر می‌گذارند. کسانی که مهارت‌های نرم را در خود پرورش می‌دهند،

خیلی بهتر و دقیق‌تر با مسائل زندگی روبرو می‌شوند. در واقع اگر بتوانید توانایی تصمیم‌گیری را در وجود خود افزایش دهید، می‌توانید مسائل زندگی را قدرتمندانه و هوشمندانه حل و فصل کنید و در کارزار زندگی، پیروزی‌های بیشتری کسب کنید. در صورت تمایل به کسب اطلاعات بیشتر در زمینه مهارت‌های نرم، پیشنهاد می‌شود که مقاله را مطالعه کنید.

شما از چه روش‌هایی برای افزایش و تقویت مهارت تصمیم‌گیری خود استفاده می‌کنید؟ از نظر شما بهترین و مؤثرترین روش برای تبدیل شدن به یک تصمیم‌گیرنده خردمند و کاردان چیست؟ لطفاً نظرها و پیشنهادهای خود را با ما و سایر همراهان مجموعه مدیروب در بخش دیدگاه‌ها (زیر همین مقاله) به اشتراک بگذارید.